

Teixint sabers: Gènere i Docència a la Universitat

Pilar Albertin-Carbó
Concepció Fuentes-Pumarola
Ester Noguer-Juncà

Antecedents

«Celebro l'ensenyament que permet la transgressió — un moviment contra i més enllà de les fronteres.

*És aquest moviment el que converteix l'educació en una pràctica de llibertat.» **bell hooks (1994).***

Intenció pedagògica i de compromís educatiu i social

Experiència des del gènere interseccional

Pràctica de solidaritat i justícia

Vincles per la reflexió i transmissió de sabers

Presentació

Pròleg d'Anna Maria Pla

12 capítols

Autoria

- 16 professores i 6 Professors
- 15 UdG, 1 UPF, 1 UdL, 1 İstinye University (Turquia), 3 UB, 1 Jaume I

Els capítols

1. Recorreguts feministes per territoris acadèmics (Pilar Albertín Carbó)

Anàlisi crítica de l'experiència universitària des d'una perspectiva feminista.

Reflexió sobre la cultura universitària, les relacions, les metodologies docents i els continguts acadèmics.

Proposa una mirada feminista sobre la docència, la recerca i l'organització dels espais universitaris.

2. La veu i el silenci de les dones en la història i a les aules de filosofia (Roger Castellanos Corbera)

La invisibilitat de les dones en la història de la filosofia condiona els continguts i els debats filosòfics.

Aquest silenci es reproduïx a les aules, mantenint la veu de les dones en una posició subalterna.

Es proposa incorporar dues estratègies per a l'abordatge de la perspectiva de gènere en la contextualització dels continguts i en el desplegament transversal de l'activitat docent a l'aula.

Els capítols

3. La ciència també té nom de dona (Eva Bussalleu Muntada)

L'activitat docent dona visibilitat a les contribucions de les dones a la història de la ciència.

Al final de cada sessió dels graus en Biologia i Biotecnologia es presenta la trajectòria científica de dones vinculades al contingut impartit.

La iniciativa desperta interès i fomenta la reflexió sobre el paper de les dones en la recerca científica.

4. Alfabetització de gènere i pràctica feminista al cinema: de la teoria a la pantalla (Hasan Gürkan)

Anàlisi de la representació de gènere i diversitat sexual en el cinema des d'una perspectiva feminista i *queer*.

Avaluació de com les produccions cinematogràfiques poden reforçar o qüestionar les normes patriarcales.

Es destaca la importància d'una representació inclusiva i de nous llenguatges cinematogràfics que transformin les visions tradicionals del gènere.

Els capítols

5. Algoritmes, gènere i poder: educar l'escolta en temps de Spotify (Sebastián Ruiz-Cabrera)

La proposta utilitza Spotify per analitzar la indústria musical des d'una perspectiva de gènere i descolonial en les assignatures "Gènere i Publicitat" i "Teoria de la Imatge" (Grau en Publicitat i Relacions Públiques, UdG).

L'activitat es basa en l'anàlisi de videoclips i la creació de llistes musicals.

L'activitat fomenta el pensament crític i promou la inclusió de veus invisibilitzades i la reflexió sobre les narratives dominants.

6. La inclusió de la perspectiva de gènere en el grau en Turisme: dues activitats pràctiques (Ester Noguer-Juncà i Montserrat Crespi-Vallbona)

La incorporació de la perspectiva de gènere a la docència contribueix a superar la mirada androcèntrica.

Es presenten dues activitats pedagògiques aplicades a Dimensió econòmica del turisme (creació de glossari de conceptes econòmics relacionats amb la perspectiva de gènere en el sector turístic) i Responsabilitat social corporativa (anàlisi de plans d'igualtat d'empreses hoteleres).

Anàlisi del desenvolupament, avaluació i aprenentatges adquirits per l'estudiantat.

Els capítols

7. Els riscos laborals en clau de gènere (Mònica Ricou Casal)

Formar l'alumnat en prevenció de riscos laborals, amb especial atenció als entorns de treball segurs.

Les activitats, de caràcter col·laboratiu, inclouen l'avaluació de riscos i l'elaboració de protocols i plans preventius.

L'avaluació valora el pensament crític i l'aplicació de la normativa vigent.

8. Abordar les violències sexuals contra les dones des de les arts visuals i performatives: una experiència d'innovació docent (Maria Lluïsa Faxedas Brujats, Assumpta Bassas Vila, Saray Espinosa Rostán, Maria José González Madrid, Víctor López Moya, Carolina Martínez López i Judit Vidiella)

Projecte guanyador d'un ajut INDOVIG
(2023INDOV00002)

Anàlisi de les violències masclistes en la història de l'art i la cultura

Treball a l'aula amb alumnat i també convidant artistes i expertes.

Els resultats es comparteixen públicament per ampliar l'impacte més enllà de l'àmbit universitari.

Els capítols

9. La pràctica reflexiva com a eina per abordar la perspectiva de gènere des de l'assignatura: Abordatge infermer de la sexualitat en el cicle vital (Carolina Rascón Hernán)

La pràctica reflexiva és una eina docent clau en l'assignatura Abordatge infermer de la sexualitat en el cicle vital (Grau en Infermeria).

Aquesta pràctica afavoreix el pensament crític i la presa de decisions basada en l'evidència científica.

Amb activitats reflexives, l'alumnat desenvolupa competències en salut sexual amb perspectiva de gènere i visió holística.

10. De la normalització a la conscienciació: explorant la violència sexual a través del debat i el diari reflexiu (Concepció Fuentes-Pumarola)

La violència sexual és una de les formes més freqüents de violència masclista en dones joves.

La pràctica reflexiva facilita el seu reconeixement a partir d'experiències viscudes o properes.

Aquesta metodologia promou un aprenentatge significatiu i competències infermeres per a la seva detecció i atenció.

Els capítols

11. Atenció centrada en les persones trans*: detecció de necessitats en l'àmbit de la salut (David Cámara Liébana)

La perspectiva de gènere en salut ha d'incloure la diversitat trans* més enllà del binomi home/dona cis.

La formació en les necessitats de salut de les persones trans* contribueix a reduir desigualtats i millorar la qualitat assistencial.

El treball amb casos clínics facilita la identificació de necessitats físiques i psicosocials en els processos de transició.

12. Reflexions sobre la perspectiva de gènere i implicacions dels nois a la Universitat (Rosor Riera, Meritxell Saura, Fabiana Scornik, Oriol Vidal)

Anàlisi les causes de la desconexió de molts homes respecte del feminisme.

Explora la rellevància d'aquestes causes en el context de l'educació superior.

Proposa orientacions per dissenyar activitats de perspectiva de gènere que interpel·lin també els estudiants homes.

Conclusions

- Representació de dones i persones LGBTIQ+ a les arts, als textos acadèmics i científics. Recuperar les seves veus en la història i en les aules.
- Anàlisi i pràctiques de transformacions a partir de la perspectiva de gènere en camps com la economia, el turisme, el riscos laborals, la violència masclista, la salut, la sexualitat i la reproducció i altres.
- Canvis sobre el nostre rol docent: agenciament de l'estudiant, espais de reflexió i qüestionant sobre els sabers i les pràctiques i polítiques educatives, pràctiques de cura de l'altre.
- Implicació del gènere masculí en la corresponsabilitat envers la igualtat i equitat relacionada amb el gènere interseccional.

Teixint sabers: Gènere i Docència a la Universitat

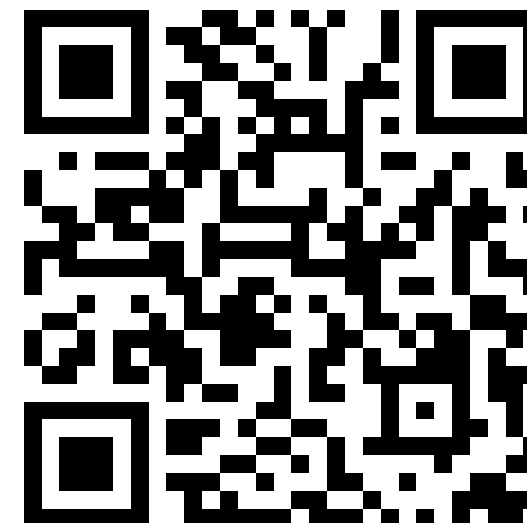
Coordinació:

Pilar Albertín-Carbó

Concepció Fuentes-Pumarola

Ester Noguer-Juncà

Universitat
de Girona

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ

Concepció Fuentes Pumarola
concepcio.fuentes@udg.edu

Maria Pilar Albertin Carbó
pilar.albertin@udg.edu

Ester Noguer-Juncà
ester.noguer@udl.cat